Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (neljas koda)

26. september 2013 *

Apellatsioonkaebus — Euroopa Regionaalarengu Fond (ERF) — Ühenduse struktuuriabi Martinique'i piirkonnas — Rahalise abi vähendamine — Ehitustööde riigihankelepingud — Tehingute kooskõla liidu õiguse sätetega — Ehitustööde riigihankelepingute sõlmimise korra kooskõlastamine — Direktiiv 93/37/EMÜ — Artikkel 2 — Mõiste „otsetoetus" — Mõiste „spordi-, puhke- ja vaba aja veetmise rajatised"

Kohtuasjas C-115/12 P,

mille ese on Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artikli 56 alusel 1. märtsil 2012 esitatud apellatsioonkaebus,

Prantsuse Vabariik, esindajad: E. Belliard ja N. Rouam ning G. de Bergues,

apellant,

teine menetlusosaline:

Euroopa Komisjon, esindajad: F. Dintilhac ja A. Steiblytė, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis,

kostja esimeses kohtuastmes

EUROOPA KOHUS (neljas koda),

koosseisus: koja president L. Bay Larsen, kohtunikud J. Malenovský, U. Lõhmus (ettekandja), M. Safjan ja A. Prechal,

kohtujurist: J. Kokott,

kohtusekretär: vanemametnik M. Ferreira,

arvestades kirjalikus menetluses ja 11. märtsi 2013. aasta kohtuistungil esitatut,

olles 18. aprilli 2013. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

* Kohtumenetluse keel: prantsuse.

otsuse

1 Prantsuse Vabariik palub oma apellatsioonkaebuses tühistada Euroopa Liidu Üldkohtu 16. detsembri 2011. aasta otsuse kohtuasjas T-488/10: Prantsusmaa *vs.* komisjon (edaspidi „vaidlustatud kohtuotsus"), millega kohus jättis rahuldamata tema hagi komisjoni 28. juuli 2010. aasta otsuse K(2010) 5229 Euroopa Regionaalarengu Fondi (ERF) poolt eesmärgi 1 ühtse programmdokumendi alusel Prantsusmaal Martinique'i piirkonnas antava ühenduse struktuuriabi vähendamise kohta (edaspidi „vaidlusalune otsus") tühistamiseks.

Õiguslik raamistik

Määrus (EÜ) nr 1260/1999

2 Nõukogu 21. juuni 1999. aasta määrus (EÜ) nr 1260/1999, millega nähakse ette üldsätted struktuurifondide kohta (EÜT L 161, lk 1; ELT eriväljaanne 14/01, lk 31) sätestab artiklis 12 „Vastavus":

„Fondide rahastatavad […] tegevused vastavad asutamislepingu sätetele, selle alusel vastuvõetud rahastamisvahenditele ning ühenduse poliitikale ja meetmetele, sealhulgas […] riigihankelepingute sõlmimise eeskirjadele [...]."

Direktiiv 93/37/EMÜ

3 Nõukogu 14. juuni 1993. aasta direktiiv 93/37/EMÜ, millega kooskõlastatakse riiklike ehitustöölepingute sõlmimise kord (EÜT L 199, lk 54; ELT eriväljaanne 06/02, lk 163) on tunnistatud kehtetuks ja asendatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 31. märtsi 2004. aasta direktiiviga 2004/18/EÜ ehitustööde riigihankelepingute, asjade riigihankelepingute ja teenuste riigihankelepingute sõlmimise korra kooskõlastamise kohta (ELT L 134, lk 114; ELT eriväljaanne 06/07, lk 132), mis jõustus 31. jaanuaril 2006. Faktiliste asjaolude asetleidmise kuupäeva arvestades tuleb kohtuasja suhtes siiski kohaldada direktiivi nr 93/37.

4 Kõnealuse direktiivi artikli 1 punkti a kohaselt on „riiklikud ehitustöölepingud tööettevõtja ja punktis b määratletud tellija vahel kirjalikult sõlmitud rahaliste huvidega seotud lepingud, mille objektiks on kas ühe II lisas nimetatud tegevusega seotud ehitustööde teostamine või nii teostamine kui projekteerimine, või punktis c nimetatud ehitustöö või mis tahes viisil teostatav ehitustöö, mis vastab tellija kindlaksmääratud nõuetele" [edaspidi kasutatakse mõiste „tellija" asemel täpsemat mõistet „hankija"].

5 Direktiivi artikkel 2 on sõnastatud järgmiselt:

„1. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, millega tagada, et tellijad järgivad käesolevat direktiivi või tagavad selle järgimise juhul, kui nad rahastavad vahetult rohkem kui 50% ulatuses ehitustöölepingut, mille on sõlminud mõni muu üksus. [Väljendi „rahastavad vahetult" asemel on edaspidi kasutatud täpsemat vastet „annavad otsetoetusi".]

2. Lõige 1 kehtib üksnes Euroopa ühenduste majandustegevuse üldise tööstusliku liigituse (NACE) klassifikaatori klassi 50 rühma 502 kuuluvate lepingute kohta ning haiglate, spordi-, puhke- ja vaba aja veetmise rajatiste, kooli- ja ülikoolihoonete ning haldushoonete ehitust käsitlevate lepingute kohta."

Vaidluse taust

6 Vaidlustatud kohtuotsuse punktides 1–13 esitatud vaidluse aluseks olevad asjaolud võib kokku võtta järgmiselt.

7 Komisjon kiitis 21. detsembri 2000. aasta otsusega K (2000) 3493 heaks Prantsusmaal seoses eesmärgiga 1 ühtse programmdokumendi alusel Martinique'i piirkonnas antava ühenduse struktuuriabi ajavahemikuks 1. jaanuarist 2000 31. detsembrini 2006, milles on ette nähtud, et meetme „Turismiettevõtjatele ja teistele turismikorraldajatele antavad otsetoetused" raames on Euroopa Regionaalarengu Fondi (ERF) osalus selles 17 150 000 eurot.

8 Aastal 2003 otsustas Société martiniquaise des villages de vacances (edaspidi „SMVV"), mis käitab Martinique'il Club Méditerranée puhkeküla „Les Boucaniers" (edaspidi „*club* Les Boucaniers"), seda renoveerida ja laiendada.

9 3. augustil 2004 toetas Martinique'i piirkondlik nõukogu 2 492 750 euro suuruse regionaaltoetuse andmist *club* Les Boucaniers' renoveerimise ja laiendamise projektile, mille arendaja oli SMVV ja mille kogumaksumust hinnati 49 981 446 eurole.

10 18. oktoobri 2004. aasta otsuses K (2004) 4142 määras komisjon, et ühendus kaasrahastab seda projekti 12 460 000 euroga.

11 24. märtsil 2005 allkirjastasid Martinique'i piirkond ja SMVV antud projekti jaoks regionaalse arengu kokkuleppe.

12 Euroopa Kontrollikoda auditeeris projekti 25. juunist 13. juulini 2007. 11. veebruari 2008. aasta kirjaga saatis ta Prantsuse Vabariigile oma esialgsed auditileiud. Eelkõige väidab ta, et renoveerimis- ja laiendamistööde teostamiseks ei ole kinni peetud riigihankelepingute sõlmimise menetlusest, mida tuleb järgida juhul, kui projekti rahastavad rohkem kui 50% ulatuses hankijad. Kontrollikoda leiab, et arvestades ERF toetust, regionaalset toetust ja 16 690 000 euro suurust riigi toetust, mis on antud maksuvabastusena Prantsuse code général des impôts' (üldine maksuseadustik) artikli 199 *undecies* B kohaselt, oli antud projekt 63,33% ulatuses rahastatud avalikest vahenditest. Kontrollikoda viitab seejuures direktiivi 93/37 artiklile 2.

13 20. mai 2008. aasta kirjas vaidles Prantsuse Vabariik vastu sellele, et seda maksuvabastust võiks käsitleda otsetoetusena direktiivi 93/37 artikli 2 lõike 1 tähenduses. Lisaks rõhutas ta, et *club* Les Boucaniers' renoveerimis- ja laiendamistööd ei kujuta endast spordi-, puhke- ja vaba aja veetmise rajatistega seotud töid nimetatud artikli lõike 2 tähenduses. Seega ei kuulu renoveerimis- ja laiendamistööd selle artikli kohaldamisalasse.

14 28. juulil 2010 otsustas komisjon vaidlusaluse otsusega täielikult tühistada ERF antud toetuse *club* Les Boucaniers' renoveerimis- ja laiendustööde projektile.

Menetlus Üldkohtus ja vaidlustatud kohtuotsus

15 Üldkohtu kantseleisse 11. oktoobril 2010 saabunud hagiavalduses palus Prantsuse Vabariik vaidlusaluse otsuse tervikuna tühistada.

16 Prantsuse Vabariik esitas hagi toetuseks neli väidet. Esimese väite kohaselt on rikutud direktiivi 93/37 artikli 2 lõiget 1 sellega, et komisjon leidis, et *club* Les Boucaniers' renoveerimiseks ja laiendamiseks sõlmitud ehituslepingud kujutavad endast ehitustöölepinguid, millele hankijad annavad otsetoetusi rohkem kui 50% ulatuses. Teise väite kohaselt on rikutud selle direktiivi artikli 2 lõiget 2, kuna komisjon oli seisukohal, et *club* Les Boucaniers' kõnealused tööd kuuluvad riigihangete alla, mis on

seotud spordi-, puhke- ja vaba aja veetmise rajatistega selle sätte tähenduses. Vastavalt kolmandale väitele on rikutud põhjendamiskohustust, kuna komisjon ei esitanud selgelt ja üheselt põhjuseid, miks *club* Les Boucaniers' renoveerimis- ja laiendamise tööd olid käsitatavad spordi-, puhke- ja vaba aja veetmise rajatiste ehitamisena direktiivi 93/37 artikli 2 lõike 2 tähenduses. Neljandas väites toob apellant täiendavalt esile, et komisjon rikkus proportsionaalsuse põhimõtet, kuna ta kohaldas ERF toetusele 100% korrektsioonimäära.

17 Üldkohus lükkas kõik need väited tagasi ja jättis sellest lähtuvalt kogu hagi tervikuna rahuldamata.

18 Üldkohus käsitles vaidlustatud kohtuotsuse punktides 25–33 seoses esimese väitega kõigepealt Prantsuse Vabariigi argumenti, mis tugines riigiabi valdkonnas väljakujunenud kohtupraktikale, mille kohaselt tuleb mõistet „toetus" tõlgendada nii, et see hõlmab ainult rahastamist positiivses tähenduses.

19 Vaidlustatud kohtuotsuse punktis 27 rõhutab Üldkohus sellega seoses, et kuigi mõistet „toetus" on riigiabialases kohtupraktikas riigiabi definitsioonis mainitud, ei ole seda mõistet ennast selles kohtupraktikas siiski määratletud.

20 Üldkohus meenutas ka vaidlustatud kohtuotsuse punktis 28, et liidu õiguse sätte tõlgendamisel ei pea arvestama mitte üksnes selle sätte sõnastust, vaid ka selle konteksti ning õigusaktiga taotletavaid eesmärke. Otsuse järgmises punktis rõhutas Üldkohus, et direktiivi 93/37 eesmärk on vältida iga riigihanke puhul ohtu, et hankija eelistab kodumaiseid pakkujaid või kandidaate, nagu ka võimalust, et riigi rahastatav või riigi kontrolli all olev organisatsioon, kohalikud omavalitsused või teised avalik-õiguslikud asutused laseks ennast juhtida muudel kui majanduslikel kaalutlustel.

21 Üldkohus märkis vaidlustatud kohtuotsuses punktides 30 ja 31 seoses eesmärgiga, mida ühenduse seadusandja oli direktiivi 93/37 artikliga 2 soovinud saavutada, eriti seda, et artikli eesmärk on vältida teatavate hankijate katseid minna riigihankeid puudutavatest sätetest mööda, andes eraõiguslike isikute teostada tööd, mis tegelikult kuuluvad riigihangete valdkonda ja millele hankijad annavad otsetoetusi rohkem kui 50% ulatuses. Üldkohus täpsustab, et sisuliselt ei ole vahet sellisel olukorral, kus hankija sõlmib ettevõtjaga lepingu ise, ja niisugusel, kus ta annab rohkem kui 50% ulatuses otsetoetusi ehitustöölepingule, mille on sõlminud mõni muu üksus. Seega on Üldkohtu arvates artikli 2 eesmärk tagada erapooletu riigihanke läbiviimine juhul, kui avalik-õiguslikel asutustel on otsustav mõju. Sellest tulenevalt leidis Üldkohus, et mõistet „toetus" direktiivi 93/37 artikli 2 lõike 1 tähenduses peab tõlgendama funktsionaalselt ja laialt.

22 Üldkohus asus seisukohale, et direktiivi 93/37 kasulikku mõju ei oleks võimalik täielikult säilitada, kui temaga loodud korra kohaldamist saaks välistada juba nii, et riigihanke rahastamiskulusid ei vähendata mitte avalik-õigusliku üksuse positiivse rahastamisega, vaid maksuleevenduste kaudu ja et mõiste „toetus" artikli 2 lõike 1 tähenduses ei välista, et selle alla võiksid kuuluda ka kõnealused maksuleevendused, mis aitavad sarnaselt positiivsetele toetustele vähendada lepingu rahastamiskulusid.

23 Vaidlustatud kohtuotsuse punktides 34 ja 35 tõi Üldkohus esiteks esile teisi liidu õigusakte, milles mõistet „toetus" ei ole määratletud üksnes toetusena positiivses tähenduses, ja teiseks lükkas tagasi Prantsuse Vabariigi argumendi, mis tugines selle sätte – mis nüüd on direktiivi 93/37 artikli 2 lõige 1 – esialgsele kehtestamisele eelnenud ettevalmistavatele materjalidele.

24 Vaidlustatud kohtuotsuse punktide 36 ja 37 kohaselt lükkas Üldkohus tagasi Prantsuse Vabariigi väite, mille kohaselt vaidlusalustel maksuleevendustel puudub artikli 2 lõikes 1 nõutud otsene iseloom. Üldkohus põhjendas oma seisukohta asjaoluga, et need maksuleevendused on otseselt seotud ehitustöölepingute ja nendeks tehtud investeeringutega.

25 Teise väitega seoses käsitles Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktides 42–50 esmalt Prantsuse Vabariigi põhjendusi, mille kohaselt puhkeküla spordi-, puhke- ja vaba aja veetmise rajatistel on ainult täiendav iseloom ja et ehitustööd puudutasid sisuliselt majutusettevõtet ja restorani.

26 Pärast seda, kui Üldkohus oli tuvastanud, et need ehitustööd sisalduvad ühesainsas projektis, mis seisneb *club* Les Boucaniers' täielikus renoveerimises, rõhutas ta vaidlustatud kohtuotsuse punktis 43, et küsimuse hindamisel, kas kõne all olevad ehitustöölepingud puudutavad eelnimetatud rajatiste ehitustöid, ei tule arvestada mitte tehtud töid, vaid klubi otstarvet tervikuna.

27 Selles osas nõustus Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 48 komisjoni hinnanguga, mille kohaselt kujutab *club* Les Boucaniers endast terviklikku kontseptsiooni, mis hõlmab nii majutust, toitlustust, spordi-, puhke- ja vaba aja veetmise tegevusi ning ühiseid rajatisi. Ta rõhutas, et isegi eeldades, et suurem osa *club* Les Boucaniers' pindadest ja töötajatest on seotud majutuse ja toitlustusega, iseloomustavad seda siiski eelnimetatud tegevused, mis on puhkeküla kontseptsiooni põhisisuks ning kujutavad endast kontseptsiooni olulist ja igal juhul vajalikku osa. Üldkohus järeldas sellest, et *club* Les Boucaniers'l kui sellisel on laias tähenduses spordi-, puhke- ja vaba aja veetmise rajatise iseloom. Ta lisas ka, et antud juhul ei pea kindlaks määrama mitte seda, mis on asjaomaste ehitustöölepingute ese, vaid hindama, kas üks direktiivi 93/37 artikli 2 lõikes 2 nimetatud kategooriatest hõlmab antud projekti.

28 Seejärel lükkas Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 50 ülemäära piiravana tagasi Prantsuse Vabariigi esitatud tööde kulude jaotuse, mille kohaselt ainult 10,6% *club* Les Boucaniers' renoveerimis- ja laiendamiskuludest puudutas spordi-, puhke- ja vaba aja veetmise rajatisi.

29 Vaidlustatud kohtuotsuse punktides 53 ja 54 asus Üldkohus seisukohale, et NACE ei ole direktiivi 93/37 artikli 2 lõikes 2 nimetatud mõiste „spordi-, puhke- ja vaba aja veetmise rajatised" tõlgendamiseks oluline.

30 Lõpetuseks otsustas Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 57, et mõiste „spordi-, puhke- ja vaba aja veetmise rajatised" kohaselt direktiivi 93/37 artikli 2 lõike 2 tähenduses ei ole nõutav seose olemasolu kohalike omavalitsusüksuste traditsiooniliste vajaduste või üldhuviteenustega. Sellega seoses märkis Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktides 58–64, et isegi kui kõne all olev mõiste on osa ammendavast loetelust, ei ole mõiste ise ühegi kriteeriumiga piiratud ning seda peab tõlgendama funktsionaalselt ja laialt, tagamaks seda, et direktiivi 93/37 kasulik mõju ei saaks kahjustada. Üldkohtu arvamuse kohaselt ei ole mõiste „spordi-, puhke- ja vaba aja veetmise rajatised" kitsas tõlgendamine kooskõlas direktiivi 93/37 eesmärkidega.

31 Kolmanda väitega seoses leidis Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktides 69–71, et arvestades vaidlustatud komisjoni otsuse selgitusi ja neid, mida on esitatud haldusmenetluse ajal, on komisjon oma otsust nõuetekohaselt põhjendanud.

32 Neljanda väitega seoses jõudis Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 74 seisukohale, et kuna vaidlusalused tööd kujutavad endast ühtset projekti, sisaldub kogu projekti jaoks ette nähtud abi summas, mille puhul on tuvastatud rikkumine. Järelikult puudutab rikkumine projekti rahastamist tervikuna ja seega omistati ekslikult ERF-le kogu rahaline abi. Sellest tulenevalt jõudis Üldkohus seisukohale, et korrektsiooni ei pea piirama tulenevalt proportsionaalsuse põhimõttest.

Poolte nõuded

33 Prantsuse Vabariik palub Euroopa Kohtul:

— tühistada vaidlustatud kohtuotsus tervikuna ja

— teha ise käesolevas vaidluses lõplik otsus, tühistades vaidlustatud kohtuotsuse või saates kohtuasja tagasi Üldkohtule.

34 Komisjon palub Euroopa Kohtul:

— tunnistada apellatsioonkaebuse esimese väite teine osa ja kolmanda väite esimene osa vastuvõetamatuks ja teise võimalusena põhjendamatuks ja jätta apellatsioonkaebus rahuldamata, ning

— mõista kohtukulud välja apellandilt.

Apellatsioonkaebus

35 Prantsuse Vabariik esitab oma apellatsioonkaebuse põhjendamiseks kolm väidet.

Esimene väide, mille kohaselt on direktiivi 93/37 artikli 2 lõike 1 kohaldamisel rikutud õigusnormi

Poolte argumendid

36 Prantsuse Vabariigi apellatsioonkaebuse põhjenduseks esitatud esimene väide jaguneb kahte ossa.

37 Esimese väite esimeses osas märgib see liikmesriik, et Üldkohus rikkus õigusnormi leides, et maksuleevendusmeetmeid võib kvalifitseerida „toetusteks" direktiivi 93/37 artikli 2 lõike 1 tähenduses.

38 Prantsuse Vabariik leiab, et Üldkohtu antud kvalifikatsioon on vastuolus direktiivi 93/37 artikli 2 lõike 1 sõnastusega ja samuti liidu seadusandja tahtega piirata „toetuse" mõistet nii, et see hõlmaks vaid toetusi positiivses tähenduses. Esiteks heidab ta Üldkohtule ette, et see on kaugenenud antud mõiste tavalisest määratlusest, mille on sõnastanud Euroopa Kohus riigiabi valdkonnas. Kui vaidlusaluses direktiivis pole täpsustatud vastupidi, tuleb mõistet defineerida nii, nagu on mõiste „toetus" puhul tavaks selleks, et järgida õiguskindluse põhimõtet. Teiseks väidab ta, et tema tõlgendust toetab asjaolu, et sätte lõplik sõnastus erineb mitmest ettepanekust direktiivi ettevalmistavates materjalides, milles kasutati mõiste „annavad toetust" asemel mõistet „rahastavad". Kolmandaks leiab Prantsuse Vabariik, et vajadus tagada sätte kasulik mõju, millele viitas Üldkohus, ei saa tähendada seda, et sättele antakse niisugune funktsionaalne tähendus, mis läheb kaugemale sätte sõnastusest.

39 Esimese väite teises osas rõhutab Prantsuse Vabariik, et Üldkohus rikkus õigusnormi, kui ta leidis, et maksuleevendus on direktiivi 93/37 artikli 2 lõike 1 tähenduses otsene, kuna see leevendus anti konkreetselt vaidlusaluse ehitustöölepingu jaoks, kuigi maksuleevendust ei tehtud arendajale, töövõtjale ega ka kõne all oleva asutuse käitajale ega omanikule.

40 Liikmesriik väidab, et vaidlusalused maksuleevendused olid antud täisühingu füüsilistest isikutest osanikele, kes olid investeerinud *club* Les Boucaniers' renoveerimis- ja laiendamistööde lepingutesse. Need maksuleevendused avaldasid investeeringutele kahtlemata ergutavat mõju, kuid need ei vähendanud otseselt tööde maksumust.

41 Komisjon on seisukohal, et esimese väite esimene osa tuleb põhjendamatuse tõttu tagasi lükata. Teine osa tuleb tunnistada vastuvõetamatuks või teise võimalusena lükata põhjendamatuse tõttu tagasi.

Euroopa Kohtu hinnang

42 Tuleb meenutada, et direktiivi 93/37 artikli 2 lõike 1 kohaselt peavad hankijad järgima käesolevat direktiivi juhul, kui nad annavad rohkem kui 50% ulatuses otsetoetusi ehitustöölepingule, mille on sõlminud mõni muu üksus.

43 Esimese väite esimese osaga väidab Prantsuse Vabariik sisuliselt seda, et mõistega „toetus” selle sätte tähenduses on kaetud üksnes positiivsed toetused ja seega ei ole sättega hõlmatud maksuleevendused.

44 Kuna mõistet ei ole direktiivis 93/37 määratletud ja kuna mõistega seoses ei viidata ka liikmesriikide õigusele selle tähenduse ning ulatuse kindlaksmääramiseks, peab seda üldjuhul kogu Euroopa Liidus tõlgendama autonoomselt ja ühetaoliselt ning selleks tuleb arvestada selle sätte konteksti ja eesmärki, milles mõiste esineb (vt selle kohta 19. juuli 2012. aasta otsus kohtuasjas C-376/11: Pie Optiek, punkt 33 ja seal viidatud kohtupraktika).

45 Prantsuse Vabariik ei vaidlusta ei direktiivi 93/37 artikli 2 lõike 1 eesmärke sellisel kujul, nagu neid on sõnastanud Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktides 29–31, ega kohtujuristi seisukohta tema ettepaneku punktis 43, mis toetab toetuse mõiste laia tõlgendust. Küll aga heidab ta oma argumentatsioonis Üldkohtule sisuliselt ette, et kuna viimane on andnud sellele mõistele laia ja funktsionaalse sisu selleks, et see hõlmaks ka maksuleevendusi, siis on ta läinud kaugemale teleoloogilise tõlgenduse puhul lubatud piiridest.

46 Vastupidi sellele, mida väidab Prantsuse Vabariik, on mõiste „toetust andma” tavatähendus siiski lihtsalt eelist andma. Seepärast ei ole antud mõiste üldiselt piiratud toetustega positiivses tähenduses. Lisaks ei muuda sellist tõlgendust ka nn traditsiooniline toetuse mõiste määratlus, millele see liikmesriik viitab ja mida riigiabi valdkonnas väidetavalt kohaldatakse.

47 Prantsuse Vabariigi argumendid, mille kohaselt on Üldkohtu tõlgendus vastuolus liidu seadusandja kavatsusega osas, milles ei ole arvesse võetud direktiivi 93/37 artikli 2 tekkelugu, tuleb samuti tagasi lükata.

48 Mõiste „annavad toetust” kasutamine selles sättes tegusõna „rahastavad” asemel, mida kasutas komisjon ettepanekus nõukogu 18. juuli 1989. aasta direktiivi 89/440/EMÜ, millega muudeti direktiivi 71/305/EMÜ, millega kooskõlastatakse riiklike ehitustöölepingute sõlmimise kord (EÜT L 210, lk 1) kohta, artiklis 1a, mis vastab direktiivi 93/37 artiklile 2, ei ole teiste viidete puudumisel piisav selleks, et sellest järeldada liidu seadusandja tahet piirata mõistet nii, et silmas peetaks ainult toetusi positiivses tähenduses, välistades näiteks maksuleevendused.

49 Neil asjaoludel tuleb asuda seisukohale, et käesolevas asjas ei rikkunud Üldkohus ühtki õigusnormi, leides et maksuleevendusmeetmeid võib käsitleda toetuse andmisena direktiivi 93/37 artikli 2 lõike 1 tähenduses. Seetõttu tuleb esimese väite esimene osa põhjendamatuse tõttu tagasi lükata.

50 Esimese väite teise osa puhul tuleb märkida, et vastupidi komisjoni väidetule ei ole Prantsuse Vabariigi eesmärk seada kahtluse alla mitte vaidlustatud kohtuotsuses Üldkohtu tuvastatud faktilisi asjaolusid, vaid faktilistele asjaoludele antud õiguslikku hinnangut ja nimelt maksuleevenduste kvalifitseerimist „otsetoetuse” andmisena direktiivi 93/37 artikli 2 lõike 1 tähenduses.

51 Kuna väljakujunenud kohtupraktikast tuleneb, et Euroopa Kohus on pädev kontrollima sellist õiguslikku kvalifikatsiooni (vt eelkõige 1. juuni 1994. aasta otsus kohtuasjas C-136/92 P: komisjon *vs.* Brazzelli Lualdi jt, EKL 1994, lk I-1981, punkt 49), peab sellest tegema järelduse, et see esimese väite osa on vastuvõetav.

52 Sisulise külje pealt tuleb asuda seisukohale, et direktiivi 93/37 artikli 2 lõike 1 sõnastusest tuleneb üheselt, et otsetoetuse andmise mõiste ei ole seotud mitte isikutega, vaid asjassepuutuva ehitustööga. Muu hulgas võimaldaks selle mõiste kitsas tõlgendus hoida hankijal kõrvale direktiivi 93/37 artikli 2 kohaldamisest ja seega vabaneda kohustustest, mis on talle direktiiviga pandud.

53 Sellega seoses tuleb meelde tuletada, et Üldkohus märkis vaidlustatud kohtuotsuse punktis 36, et maksuleevendused olid otseselt seotud vaidlusaluste ehitustöölepingutega, et nende eesmärk ei olnud vähendada puudutatud isikute teatavaid üldisi kulusid ja et Prantsuse Vabariik kehtestas maksuleevendused *club* Les Boucaniers' renoveerimise ja laiendamise projektile spetsiaalselt nende ehitustööde teostamiseks.

54 Neil tingimustel peab tõdema, et Üldkohus seostas otsetoetuse andmise direktiivi 93/37 artikli 2 lõike 1 tähenduses õigustatult asjaomase projekti rahastamisega ning selleks tehtud investeeringutega.

55 Neil asjaoludel tuleb Prantsuse Vabariigi esimese väite teine osa samuti tagasi lükata ja seetõttu tuleb antud väide põhjendamatuse tõttu tagasi lükata.

Teine väide, mille kohaselt rikkus Üldkohus õigusnormi, kuna ta moonutas vaidlusaluse otsuse sisu ja asendas komisjoni põhjendused enda omadega

Poolte argumendid

56 Teises väites leiab Prantsuse Vabariik, et Üldkohus moonutas vaidlusaluse otsuse sisu ja asendas komisjoni põhjendused enda omadega. Liikmesriigi sõnul seisnes moonutamine selles, et Üldkohus asus seisukohale, et komisjon tugines *club* Les Boucaniers' otstarbele tervikuna, mitte tehtud tööde laadile selle kindlakstegemisel, kas puhkeküla renoveerimise ja laiendamise ehitustööde leping kuulub direktiivi 93/37 artikli 2 lõike 2 kohaldamisalasse.

57 Prantsuse Vabariik rõhutab, et komisjon möönis alles Üldkohtu istungil, et arvesse ei tule võtta mitte *club* Les Boucaniers' tehtud tööde laadi, vaid klubi otstarvet tervikuna.

58 Komisjoni arvates ei ole see väide põhjendatud.

Euroopa Kohtu hinnang

59 Seoses selle moonutamise kontrollimisega, mille Prantsuse Vabariik väidab esinevat Üldkohtu järeldustes vaidlustatud kohtuotsuse punktis 43 ning mille kohaselt komisjon analüüsis direktiivi 93/37 artikli 2 lõike 2 kohaldatavust ja leidis vaidlusaluses otsuses, et projekt seisnes *club* Les Boucaniers' täielikus renoveerimises ja hindamisel ei võetud arvesse mitte tehtud töid, vaid klubi otstarvet tervikuna, tuleb märkida, et Euroopa Kohtu väljakujunenud praktika kohaselt peab selline moonutamine olema toimikumaterjalidest tulenevalt ilmne, ilma et oleks vaja fakte ja tõendeid uuesti hindama asuda (vt eelkõige 6. aprilli 2006. aasta otsus kohtuasjas C-551/03 P: General Motors *vs.* komisjon, EKL 2006, lk I-3173, punkt 54).

60 Peab tõdema, et isegi kui vaidlusalust otsust võib tõlgendada Prantsuse Vabariigi välja pakutud viisil, ei ilmne Üldkohtu antud teistsugusest hinnangust otsuse sisu moonutamist (vt selle kohta 10. veebruari 2011. aasta otsus kohtuasjas C-260/09 P: Activision Blizzard Germany *vs.* komisjon, EKL 2011, lk I-419, punkt 54).

61 Kuna puuduvad tõendid, mis näitaks sisulist ebatäpsust tõlgenduses, mille Üldkohus vaidlusalusele otsusele andis, ei saa antud asjaoludel asuda seisukohale, et see tõlgendus kujutab endast vaidlusaluse otsuse põhjenduste moonutamist või asendamist.

62 Eeltoodut arvestades tuleb teine väide põhjendamatuse tõttu tagasi lükata.

Kolmas väide, mille kohaselt on direktiivi 93/37 artikli 2 lõike 2 kohaldamisel rikutud õigusnormi

Poolte argumendid

63 Kolmandas väites, mis jaguneb kaheks osaks, vaidlustab Prantsuse Vabariik *club* Les Boucaniers' renoveerimise ja laiendamise ehitustööde lepingu kvalifitseerimise lepinguks, mis puudutab spordi-, puhke- ja vaba aja veetmise rajatiste ehitamist direktiivi 93/37 artikli 2 lõike 2 tähenduses.

64 Kolmanda väite esimeses osas leiab Prantsuse Vabariik, et Üldkohus rikkus õigusnormi, kui ta asus seisukohale, et direktiivi 93/37/EMÜ artikli 2 lõikes 2 sisalduvat spordi-, puhke- ja vaba aja veetmise rajatiste mõistet tuleb tõlgendada laialt, nii et see ei ole piiratud rajatistega, mille eesmärk on rahuldada kohalike omavalitsusüksuste traditsioonilised vajadused ehk kasutajate kollektiivsed vajadused.

65 Prantsuse Vabariik rõhutab, et isegi kui sellist piirangut pole direktiivi 93/37 artikli 2 lõikes 2 otsesõnu nimetatud, tuleneb see süstemaatilisest tõlgendusest kooskõlas sätte sõnastuse ja esemega, aga ka teiste sättes nimetatud lepingutega. Ta rõhutab, et direktiivi 93/37 artikli 2 lõike 2 eesmärk on allutada direktiiviga kehtestatud eeskirjadele need ehitustöölepingud, mille puhul on olemas tegelik oht, et hankijad hoiduvad eeskirjade täitmisest kõrvale. Liikmesriigi sõnul on selline oht ainult nende rajatistega seotud lepingute puhul, mille eesmärk on rahuldada kasutajate kollektiivsed vajadused. Nimelt on kõigile teistele direktiivi 93/37 artikli 2 lõikes 2 nimetatud lepingute kategooriatele ühine see, et need käsitlevad ehitisi, mille eesmärk on eelnimetatud vajadusi rahuldada.

66 Komisjon rõhutab, et kolmanda väite esimene osa on vastuvõetamatu, kuna selle eesmärk on hagi eseme muutmine Üldkohtus.

67 Teise võimalusena on komisjon arvamusel, et väite esimene osa ei ole põhjendatud.

68 Väite teises osas märgib Prantsuse Vabariik, et Üldkohus rikkus õigusnormi, kui ta leidis, et ehitustöölepingu mõistet direktiivi 93/37 artikli 2 tähenduses tuleb tõlgendada sõltumata riikliku ehitustöölepingu mõistest selle direktiivi artikli 1 punkti a tähenduses ning et järelikult ei rikkunud komisjon direktiivi 93/37 artikli 2 lõiget 2, kui ta asus seisukohale, et kõnealune ehitustööleping kuulub selle säte kohaldamisalasse, kuigi hankija jaoks ei kaasne selle lepinguga otsest majanduslikku huvi.

69 Prantsuse Vabariik on seisukohal, et ehitustöölepingu mõistet direktiivi 93/37 artikli 2 tähenduses peab tõlgendama riikliku ehitustöölepingu mõistet arvestades, mis viitab sellele, et niisugune lepingu täitmine peab hankijale pakkuma otsest majanduslikku huvi (25. märtsi 2010. aasta otsus kohtuasjas C-451/08: Helmut Müller, EKL 2010, lk I-2673, punktid 50–52). Nimetatud liikmesriik täpsustab, et *club* Les Boucaniers' renoveerimise lepingut ei saa käsitleda sellise otsese majandusliku huviga seotud lepinguna ainuüksi põhjusel, et renoveerimine on osa Martinique'i turismi ja majanduse arengust. Prantsuse Vabariik leiab, et direktiivi artikkel 2 käsitleb ainult selliseid ehitustöölepinguid, mis on riiklikud ehitustöölepingud direktiivi artikli 1 punkti a tähenduses vaid juhul, kui neid sõlmib hankija.

70 Komisjon palub väite selle osa tagasi lükata.

Euroopa Kohtu hinnang

71 Seoses kolmanda väite esimese osa vastuvõetamatusega, mida on väitnud komisjon, tuleb meenutada, et väljakujunenud kohtupraktika kohaselt tähendaks see, kui poolel lubataks esitada Euroopa Kohtus esimest korda väide, mida ta ei ole esitanud Üldkohtus, et tal lubataks pöörduda Euroopa Kohtu poole, kellel on apellatsioonimenetluses piiratud pädevus, laiema vaidlusega kui see, mida lahendas

Üldkohus; apellatsioonimenetluses piirdub Euroopa Kohtu pädevus aga Üldkohtus arutatud väidetele antud õigusliku hinnangu kontrollimisega (1. veebruari 2007. aasta otsus kohtuasjas C-266/05 P: Sison *vs.* nõukogu, EKL 2007, lk I-1233, punkt 95 ja seal viidatud kohtupraktika).

72 Euroopa Kohtule esitatud toimikust ilmneb siiski selgelt, et mõisteid „kasutajate kollektiivsed vajadused" ja „kohalike omavalitsusüksuste traditsioonilised vajadused" on Prantsuse Vabariik nii Üldkohtus toimunud menetluses kui ka Euroopa Kohtu apellatsioonimenetluses kasutanud samas tähenduses.

73 Isegi juhul kui – nagu komisjon kinnitab –, mõistet „kasutajate kollektiivsed vajadused" Üldkohtus toimunud menetluses sellisena ei kasutatud, nähtub vaidlustatud kohtuotsuse punktist 55, et Prantsuse Vabariigi argumendid mõiste „kohalike omavalitsusüksuste traditsioonilised vajadused" kohta olid seotud tingimusega, mille kohaselt direktiivi 93/37 artikli 2 lõige 2 peab silmas ainult „spordi-, puhke- ja vaba aja veetmise rajatisi, mis on avatud kõigile, mitte neid, mis on mõeldud eraklientidele". See tingimus on tõepoolest seotud kasutajate kollektiivsete vajadusega.

74 Sellest tuleneb, et apellatsiooni raames mõiste „kasutajate kollektiivsed vajadused" kasutamine ei tähenda, et Üldkohtus toimunud vaidluse eset oleks muudetud ja seega on kolmanda väite esimene osa vastuvõetav.

75 Sisu osas tuleb kindlaks teha, kas Üldkohus rikkus õigusnormi sellega, et jättis arvestamata, et spordi-, puhke- ja vaba aja veetmise rajatiste mõiste direktiivi 93/37 artikli 2 lõike 2 tähenduses peab olema piiratud rajatistega, mille eesmärk on rahuldada kasutajate kollektiivseid vajadusi.

76 Peab märkima, et nii nagu Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktides 57 ja 58 sisuliselt otsustas, ei tulene niisugune piirang ei direktiivi 93/37 sõnastusest ega selle ettevalmistavatest materjalidest. Direktiivi artikli 2 lõikes 2 ei ole mõistet „spordi-, puhke- ja vaba aja veetmise rajatised" lähemalt iseloomustatud.

77 Mõiste selline piiramine ei ole põhjendatud ka direktiivi 93/37 artikli 2 lõike 2 süstemaatilise tõlgenduse alusel. Sest isegi eeldades, et kõigile sättes nimetatud lepingukategooriatele oleks ühine see, et nad käsitlevad ehitisi, mis vajadusel peavad rahuldama kasutajate kollektiivseid vajadusi, peab asuma seisukohale, et ainult selle asjaolu alusel ei saa järeldada, et niisuguste vajaduste rahuldamise võimalikkus on nimetatud sätte rakendamise tingimus.

78 Järelikult tuleb asuda seisukohale, et Üldkohus ei rikkunud õigusnormi, kui ta keeldus asumast seisukohale, et spordi-, puhke- ja vaba aja veetmise rajatiste mõiste direktiivi 93/37 artikli 2 lõike 2 tähenduses peab olema piiratud rajatistega, mille eesmärk on rahuldada kasutajate kollektiivseid vajadusi. Seega tuleb kolmanda väite esimene osa põhjendamatuse tõttu tagasi lükata.

79 Mis puudutab väite teist osa, siis tuleb tuvastada, et vaidlustatud kohtuotsuse punkt 64, millele Prantsuse Vabariik on seoses selle väite osaga viidanud, on lahutamatu osa Üldkohtu vastusest argumendile, mille kohaselt direktiivi 93/37 artikli 2 lõige 2 puudutab ainult neid lepingukategooriaid, mis oma olemuse poolest puudutavad kohalike omavalitusüksuste traditsioonilisi vajadusi.

80 Peab tõdema, et Üldkohus on kõnealuses vaidlustatud kohtuotsuse punktis 64 õigusega tuvastanud, et liidu seadusandja on direktiivi 93/37 artikliga 2 avanud selle direktiivi kohaldamisala teatavatele mitte avalik-õiguslikele lepingutele.

81 Seega peab direktiivi 93/37 artiklile 2 andma tõlgenduse, mis on eraldiseisev direktiivi artikli 1 punkti a tõlgendusest. Tähtis on rõhutada, et teistsugune tõlgendus piiraks olulisel määral direktiivi artikli 2 kohaldamisala, mis oleks vastuolus selle sätte eesmärgiga, milleks on eeskirjade täitmisest kõrvalehoidumise vältimine.

82 Seetõttu ei Üldkohus rikkunud õigusnormi, kui ta otsustas, et direktiivi 93/37 artikli 1 punktis a nimetatud riiklikke ehitustöölepingute mõiste definitsioonist ei tulene antud direktiivi artikli 2 kohaldamise tingimust, mis oleks seotud „kohalike omavalitusüksuste traditsiooniliste vajadustega”.

83 Järelikult tuleb kolmanda väite teine osa samuti tagasi lükata ja seetõttu tuleb antud väide tervikuna põhjendamatuse tõttu tagasi lükata.

84 Kuna ühegi Prantsuse Vabariigi väitega ei saa nõustuda, tuleb apellatsioonkaebus tervikuna rahuldamata jätta.

Kohtukulud

85 Euroopa Kohtu kodukorra artikli 184 lõige 2 näeb ette, et kui apellatsioonkaebus on põhjendamatu, siis otsustab Euroopa Kohus kohtukulude jaotuse. Vastavalt kodukorra artikli 138 lõikele 1, mida kodukorra artikli 184 lõike 1 alusel kohaldatakse apellatsioonkaebuse suhtes, on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kuna komisjon on kohtukulude hüvitamist nõudnud ja Prantsuse Vabariik on kohtuvaidluse kaotanud, tuleb kohtukulud välja mõista Prantsuse Vabariigilt.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (neljas koda) otsustab:

1. Jätta apellatsioonkaebus rahuldamata.

2. Mõista kohtukulud välja Prantsuse Vabariigilt.

Allkirjad